

N:o 36.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 30 April 1869.
 — — — — Andra Kammaren den 30 — —

*Riksdagens underdåniga Skrifvelse, om ändring i gällande stadganden rörande
 den kommunala rösträtten.*

(Lag-Utskottets Utlåtande N:o 20.)

S. A. K.

I fråga om den kommunala rösträtten i städerna har det visat sig, att nu stadgade röstmaximum, en tjugonedel af stadens eller valkretsens hela röstetal, icke är tillräckligt begränsande. Det synes därför nödvändigt, att förändrade föreskrifter i detta hänseende meddelas, derom åtskilliga motioner ock blifvit hos Riksdagen väckta.

Såsom en af de viktigaste omständigheter, hvilka vid denna frågas afgörande måste tagas i betraktande, framställer sig svårigheten att finna något röstmaximum, som är på både de större och de mindre städerna lika tillämpligt. Denna svårighet är lika stor, antingen man önskar ett relativt maximum, bestämdt i något visst förhållande till stadens sammanlagda röstetal, eller ett absolut, så att, utan afseende på sammanlagda röstetalet, ett visst antal röster fastställes såsom det högsta, hvarmed må kunna röstas. I begge fallen inträffar, att maximum blir antingen för mycket inskränkande inom de mindre städerna eller för litet inskränkande inom de större. Den enda utvägen till dessa olägenheter torde således vara att söka i en samverkan af relativ och absolut röstbegränsning. Om man nemligen såsom regel bestämmer, att maximum af röster skall vara en viss bråkdel af stadens hela röstetal, men tillika föreskrifver, att ingen må rösta med mera än ett visst antal röster, så blir följderna deraf den, att inom de mindre städerna verkar den förstnämnda bestämmelsen, inom de större åter den sistnämnda.

Med ledning af jämförande beräkningar, som för åtskilliga städer blifvit gjorda, har Riksdagen funnit, att en femtiondedel af kommunens hela röstetal i allmänhet utgör en lämplig begränsning af rösträtten inom de mindre städerna.

Beträffande det absoluta maximum, så, enär detta är afsedt för de större städerna, måste det med afseende å förhållandena inom dem bestämmas, hvarvid tillika bör iakttagas, att gränsen sättes hvarken högre eller lägre, än som med klokhet och rättvisa är förenligt. Denna punkt på röstskalan infaller, enligt Riksdagens åsigt, vid 100 röster, eller rättare vid det röstetal, som belöper sig på 10,000 Riksdalers inkomst af kapital eller arbete, motsvarande rösträtten för jordbruksfastighet värderad till 333,333 $\frac{1}{3}$ Riksdaler och för annan fastighet värderad till 200,000 Riksdaler. Om maximum sättes der, så blir åt kommunens förmögnare och upplystare medlemmar ett tillräckligt inflytande på de kommunala angelägenheterna bevaradt, på samma gång den betydligare rikedomens och de stora bolagens tryckande röstöfvervigt försvinner.

På grund häraf har Riksdagen för sin del beslutat, dels att 2 mom. i 12 § af Kongl. Förordningen om kommunalstyrelse i stad den 21 Mars 1862 skall erhålla följande förändrade lydelse:

«Ej må någon kunna vid allmän rådstuga utöfva rösträtt för större antal röster, än som svarar emot en femtiondedel af stadens hela röstetal efter röstlängden, eller i något fall för högre röstetal än det, som motsvarar bevillningen för 10,000 Riksdalers inkomst af kapital eller arbetes».

dels ock att 1 mom. i 12 § af Kongl. Förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm den 23 Maj 1862 skall erhålla följande förändrade lydelse:

»Vid valet, som förrättas med slutna sedlar och för öfrigt i tillämpliga delar efter den ordning, som för val af Riksdagsfullmäktige för staden är eller var der antagen, eger en hvar till deltagande deruti berättigad medlem af kommunen en röst för bevillning, efter Art. II Bevillningsstadgan, till och med en riksdaler, samt vidare en röst för hvarje derutöfver påford hel riksdalers bevillning efter nämnda artikel; men ej må för någon beräknas flera röster, än som svara emot en femtiondedel af valkretsens hela röstetal efter röstlängden, och i intet fall högre antal röster än det, som motsvarar bevillningen för 10,000 Riksdalers inkomst af kapital eller arbetes».

Riksdagen framhårdar etc.

Stockholm den 30 April 1869.